

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

14. An sacerdos, qui ex obligatione tenetur celebrare in aliqua Ecclesia,
vel Altari peccet mortaliter alibi celebrando; & in tali casu an teneatur
aliquid restituere? Et quid, si Altare designatum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

De Altaribus Priuilegiatis. Ref. XIV. II

septem annos vectigalium onere eximeretur; annos vero, quoad illorum initium, non determinaret, aut limitaret; posset priuilegiatus eligere septem annos, quos uellet. Si uero in Iubileorum indultis exprimeretur, quid anni inciperent à die editionis Litterarum Apostolicarum, uel à die publicationis ipsarum in singulis locis, ut exprimitur in Cruciatas; non est dubium, quin ab eo die inciperent; intentio enim Pontificis Indulgentias concedentis tunc pateret. Et licet hac ita se habeant, consulerem, ut quamprimum Iubilei indultum ad eos, in quorum gratiam, siue ad quorum instantiam conceditur, peruenerit; publicari faciant à primo anno, in quo Apostolicæ Litteræ sunt receptæ. Si uero Iubilei concessio sit prorogatio alterius, cuius septennium, u.g. nondum sit elapsum; donec elapsum sit non incipit prorogationis tempus. Et hæc omnia docet Quintana aduenas, qui etiam animaduertit, hos septem annos non interpolatos, sed continuatos debere esse: sic enim receptum est in praxi, ex qua Pontificis intentio apparet, & aliter maxima confusio esset, tum in annotatione computationis, tum in Iubilei luratione. Secundo nota, hos annos, non solares, seu naturales, à concessione, uel publicatione Iubilei computandos, sed mortales, aut Ecclesiasticos, incipiendo à die, qua in primo anno obtinetur Iubileum, ad diem illi correspondentem in septimo anno.

RESOL. XIV.

An Sacerdos, qui ex obligatione tenetur celebrare in aliqua Ecclesia, uel Altari, peccet mortaliter alibi celebrando: & in tali casu teneatur aliquid restituere? Ex quib. si Altare designatum sit Altare priuilegiatum? Exp. 10. m. 12. & Misc. 2. Ref. 13.

Hos casus alibi pertractauimus; & quoad Primum affirmatiuè respondi; nunc uero fatis proba-
tate ad illum respondeo distinguendo cum eminens-
simo Domino meo Cardinali Lugo, de Sacram.
Euchar. disp. 21. n. 16. Nam uel Testator determinauit
de illius loco, uel illud Altare uel peculiarem cultum
illius loci; uel propter commodum populi; ut possit
ibi auare Missam, uel propter memoriam suæ Fam-
iliæ, ad quam illa Capella, uel Altare pertinet. Et in his
casibus fatendum est, non posse absque autoritate il-
lius, qui potest commutare ultimas voluntates fieri il-
lam variationem loci, nisi id raro fiat; tunc enim non
facile contingit peccatum mortale propter paruitatem
materiae; imò si fuisse cum causa rationabili, non erit
peccatum ueniale; neque enim censetur Fundator vo-
luisse cum tanto rigore obligare suum Capellanum.
Si uero ad nihil simile respexit Fundator in designan-
do illud Altare, facilius poterit excusari à peccato graui
uoluntate Altaris, intra eandem tamen Ecclesiam; alio-
quin, si in alia Ecclesia celebrantur illæ Missæ, uideatur
tam fieri in præiudicium prioris Ecclesiæ, cui acquisi-
tum fuerat illud ius.

2. Ad secundum dubium aliqui negatiuè respon-
dent. Ita Leandrus de Sacrament. tom. 2. tract. 8.
disp. 4. quest. 15. Sed acutè, & solidè, ut semper solet
esse illud philosophatur Dicastillo de Sacrament.
tom. 1. tractat. 5. disp. 4. dub. 21. num. 192. & seqq.
sic ait: In primis, si onus celebrandi in aliquo
loco susceptum fuit uirtute stipendij hic & nunc ac-
cepti, ita ut ratione obligationis celebrandi in loco
tali acceptit maius stipendium, & non celebrat in
tali loco, cum posset, & deberet; non uideo cur non
restituatur ad restitutionem illius excessus dati solum
tantum obligationis celebrandi in illo loco; tunc enim
illam excessum sine titulo retinetur; non enim titulus
metæ celebrationis, & ministerij independenter

à loco exhibitum; nam eo titulo sufficiebat stipendium
aliud commune, & minus, & non daretur ille excessus,
qui datus fuit intuitu obligationis eundi, & ce-
lebrandi in tali loco; quod tamen non fecit; ergo uel
debet illum excessum restituere (nisi alia extrinsecas
ratio excuset) uel debet saltem in tali loco celebrare,
si id fiat æquè secundum uoluntatem Institutoris, ce-
lebrando ibidem alio die. Dixi, nisi alia extrinsecas
ratio excuset; nam, si ita celebret in alio loco, ut
perinde esse existimet ibi celebrare, atque celebrare
in loco, quem designauit Testator, non peccabit,
nec tenebitur restituere, si enim Fundator, uel Tes-
tator, aut qui dedit stipendium, solum designauit
locum, propter priuilegium loci; ut quia Altare erat
priuilegiatum, non habito alio respectu; tunc si Sa-
cerdos celebret in alio simili priuilegiato, aut ex se
habeat priuilegium Pontificium liberandi animam à
Purgatorio per Sacrum à se celebratum, nullo modo
tenebitur ad restitutionem, nec peccabit, etiamsi
alibi celebret; implet enim quantum ad substantiam
uoluntatem Testatoris, quæ solum respexit ad In-
dulgentiam illius loci, & tantumdem habet ratione
priuilegij Sacerdotis, uel alterius loci, ut in simili
suprà dicebam. Dixi etiam debere alio tempore ce-
lebrare in eo loco, si id fiat æquè secundum uolun-
tatem Institutoris; nam si occasio, aut tempus finis
intenti à Testatore transiit, iam nihil refert alio
tempore ibidem celebrare; u.g. si Institutor uoluit
certis quibusdam diebus anni propter speciale con-
cursum populi ad aliquem locum in die Festo ibi ce-
lebrari Missam, ne magna pars populi Missam non au-
dita discederet, & Sacerdos prætermittat celebrare
illis diebus, etiamsi postea aliis diebus celebret; id
non fiet æquè secundum uoluntatem Institutoris, ut
patet; deficit enim tempus, & occasio finis intenti.
Et eadem ratione, si Capellano, uel etiam Stipendiario
assignauit Institutor maius stipendium propter
Missam tali loco certa die dicendam in honorem ali-
cuius Sancti, cuius Festiuitas illa die celebratur, &
ille prætermittat eo loco, cum posset per se, uel per
alium ibi celebrare; non uideo, quo titulo possit re-
tinere maius illud stipendium intuitu illius obligatio-
nis datum; nec qua ratione possit satisfacere alio die
ibidem celebrando, ut non teneatur ad restitutionem
illius excessus; cum iam alio die non requirit Insti-
tutor celebrationem in illo loco fieri. Et hæc omnia
docet Dicastillo, loco citato. At, ut dixi aliqui ad
difficultatem propositam absolute, negatiuam sen-
tentiam docent, nisi tamen Sacerdos teneatur cele-
brare in Altari priuilegiato; nam in tali casu pecca-
ret contra iustitiam in damnum alterius, & teneatur
ad restitutionem.

3. Sed hanc limitationem non admittit Pater Tam-
burinus Opus de Sacrif. Missæ, lib. 3. cap. 2. §. 1. num. 9.
& sequent. putat enim Sacerdotem, qui dixit Missam
non in Altari priuilegiato designato u.g. à Testatore,
ad nihil teneri, sed tantum peccasse, uerum contra-
rium docent communiter Doctores; & ita tenet no-
uissimè Martinus de San Ioseph in Monita Confessa-
rior. tom. 1. lib. 1. tractat. 17. de Euchar. num. 15. ubi
sic ait: Quando la fundacion de la Capellania obliga
al Capellá que diga las Missas en tal Capilla, à Altar
deue cumplir puntualmente lo ordenado; y le obliga
esto à pecado mortal, sino es que le escuse in parue-
dad de materia; por que haze ley lo determinado por
los difuntos en aquel caso, y con esta condicion se ad-
mite el stipendio de la Capellania. Però aunque pe-
cando, contraenga el Capellan en esta parte à lo dis-
puesto, por el Fundador no estara obligado à restituirla;
por que no quita nada al mismo Fundador, ni se pecca
contra iustitia, sino contra caridad. Es doctrina com-
mun. Però si mandasse, que se diga Missa en Altar
Priuilegiado

Sup. hoc in
Ref. seq. §.
Hinc, & in
aliis eius
not.

Sup. hoc inf.
in Ref. 20.
§. 1. & in
Ref. 35. §. vii.

AN
nia
IV V
III

Privilegiado; y el Capellan no cumpliesse esto, pudiendo, juzgo que quedará obligado à restituír, pues peccó contra justicia, por el daño que se sigue al Fundador. Ita ille, qui citat Fagundez, & Riccium; quibus adde Dicastrillum *vbi supra* num. 390. & 393; Marchinum *de Sacrament. Ordinis, tractat. 3. par. 2. disp. 24. n. 7. in fine*, Possuinum *de Officio Curati, cap. 2. quest. 2. num. 25*, Fraxinellum *de Sacerdot. oblig. sect. 4. concl. 5. §. 1. Jordanum in Elucubr. tom. 1. l. 4. tit. 1. n. 59*, qui duo nostram sententiam, quam impugnat Tamburinus, in specie docent, & defendunt.

RESOL. XV.

An Sacerdos institutus, & obligatus ad celebrandum in certo Templo, Oratorio, vel Altari peccet alibi celebrando?

Et an obligatus celebrare in Altari Privilegiato, possit, & satisfaciat, si celebret alibi cum numismate, vel calculo D. Caroli, vel alterius Sancti?

Et in supradicto primo casu, an possit excusari Capellanus à mortali ex paritate materiae, ut si bis, vel ter in anno in tali Sacello, vel Altari non celebret?

Et si non celebret in destinato loco, an teneatur ad aliquam restitutionem? Ex p. 1. tr. 14. Ref. 29.

Sup. hoc in Ref. præterita, & in aliis eius primæ annot.

§. 1. **R**espondeo peccare mortaliter, cum Nauarro *cap. 25. num. 134*, Rodriquez *in sum. tom. 4. c. 5. num. 6*, Azorio *tom. 1. lib. 10. cap. 24. quest. 8*, Iacobo de Grassis *tom. 1. cons. lib. 2. conf. unic. de paron. num. 15*, Homobono *de exam. Eccles. par. 1. tract. 4. c. 13. g. 125*, Fraxinello *de oblig. Sacerd. sect. 4. concl. 4. §. 9. n. 3*, Fagundez *de præcept. Eccles. p. 1. lib. 3. cap. 9. n. 7*. Ratio est, quia in re magni momenti infideliter agit frangendo promissum.

Sup. hoc in Ref. præterita §. 2. ante med. & magis latè in Ref. seq. & in aliis eius annot.

2. Hinc à fortiori apparet, me olim cum supradictis DD. rectè respondisse, non satisfacere, qui cum in Altari, ut dicunt, privilegiato, accepta stipe Missam dicere debeat, si in alio loco celebret, existimans cum calculo benedicto D. Caroli, vel alterius Sancti animam illius, pro quo celebrare tenebatur, è Purgatorio per modum suffragij eximere posse.

Et sup. contento in hoc §. Pato in Ref. præterita, §. 1. cursum post med. Et pro contento in hoc §. vlt. ibid. §. Ad secundum, & in aliis §. eius annot.

3. Puto tamen ex paritate materiae, Capellanum in hoc casu aliquando excusari, ut si, v. g. bis, vel ter in anno in tali Sacello, siue Altari non celebret.

4. Aduerte etiam, ut dictum est, peccare Sacerdotem in destinato loco minimè celebrantem, non tamen teneri ad ullam restitutionem, nisi aliquod suffragium defunctis subtraxerit, quia, videlicet, si in destinato Altari celebrasset, aliqui ad eum locum conuenissent, ut Sacrum audirent, & mortuos precibus adiuuissent; & in hoc casu debet Sacerdos defectum huiusmodi aliis precibus compensare. Ita DD. citati.

RESOL. XVI.

An Sacerdos institutus, & obligatus ad celebrandum in certo Altari privilegiato pro animabus Purgatorij satisfaciat obligationi, si alibi celebret cum calculo, v. g. D. Caroli, liberante animam à Purgatorio? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 40.

Que hic est Ref. antecessus, §. Hinc & sup. in Ref. 14. §. 1. ante med. & inf. in duab. Ref. seqq.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docui in 1. part. tract. 14. Resolut. 29. sed me non rectè respondisse docet Megalius *variarum resolut. tom. 2. resolut. 187. n. 20*, quia in tali casu à Sacerdote promissio & obligatio sufficienter seruatur per æquipollens.

2. Sed hæc opinio Megalij est vera, quando ille, qui petit Missam in Altari privilegiato, vniuersaliter loquutus sit, & nullum Altare particulare determi-

nasset, ut obseruat Fraxinellus *in nouiss. editione de Sacerdotum obligatione, &c. sect. 4. concl. 4. §. 9. num. 3*, quod etiam innuit noster Alphonsus de Leone *tract. de Iubilao, part. 3. num. 29*. Secus autem si postulasset ut in hoc, vel illo Altari celebraretur, vel quia suum est Altare, vel quia voluit illud honorari, & colitur enim in petito Altari, & non alibi cum calculo benedicto celebrandum est, alioquin intentioni, & voluntati petentis Missam non satisfaceret, vnde patet responsio ad rationem Megalij negando in hoc casu Sacerdotem seruare promissum per æquipollens, & ita nostram sententiam præter Fraxinellum docet etiam nouissime in terminis, ut dici solet, terminantibus, Homobonus de Bonis *in consular. casuum conscientia, volum. 2. part. 5. respons. 60. & in exam. Eccles. part. 1. tr. 4. cap. 13. quest. 123. & alij*.

3. Quod verò ego *vbi supra* sim locutus in casu quo Sacerdos debebat celebrare in certo Altari Ecclesiæ assignato, eo modo quo supra asserunt Doctores citati, patet ex titulo resolut. vbi dicitur, an Sacerdos institutus, &c. & ex ipsis Doctoribus quos ibi pro mea sententia citavi, qui in tali casu loquuntur; non ergo, ut asserit Megalius, in dicto casu male responsum dedi.

4. Ad id verò quod ipse asserit me non bene excusare Capellanum ab omni peccato si celebret bis, vel ter in Sacello, vel Altari non destinato, respondeo quòd ego supradictum in tali casu excuso ex paritate materiae: ergo suppono peccare venialiter, ut certum est peccare omnes qui aliquam obligationem, vel præceptum transgrediuntur ratione paritatis materiae, & aliud dicere, est quærere nodum in scirpo.

RESOL. XVII.

An Sacerdos obligatus celebrare in Altari Privilegiato satisfaciat, si celebret alibi cum numismate, vel calculo Privilegiato? Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Refol. 12.

§. 1. **R**esponder affirmatiuè Marchinus *de Sacram. mento Ordinis tract. 3. part. 2. cap. 24. num. 8*, quia iste Sacerdos non violat fidem datam nisi materialiter; nam formaliter loquendo iste impleret voluntatem, qui aliud non intendebat, nisi liberari è flammis Purgatorij, quam liberationem Sacerdos celebrans, & vtens numismate, vel calculo privilegiato æquipollenti medio à Deo impetrat. Neque verum est damnum aliquod inferri animæ testatoris, quia vel hoc damnum sequitur illi ratione inæqualis sacrificij, & hoc non, quia Missa in vtroque Altari facta est eisdem valoris: vel attenditur hoc damnum, eo quòd aliud altare, in quo celebravit, non sit privilegiatum, & hoc neque; quia liberatio animæ è Purgatorio medio calculo, vel numismate à Papa benedicto est æque certa & infallibilis, atque eiusdem prorsus utilitatis cum illo, quæ medio Altaris privilegio habetur, & nihil refert quid ex æquipollentibus fiat *ex leg. finali, §. finali, ff. mandati*. Et licet inæqualis esset certitudo inter Numismatis & Altaris privilegium; attamen non cogor eligere certiore partem, sed sufficit eligere probabilem, vel me non habere rationabile dubium tale numisma non esse privilegium, cum illud acceperim à fide digno; secus in omnibus rebus esset ambigendi locus, & de ipso Altaris privilegio, vel Bullæ circumstantiis posset etiam quis dubitare non secus ac de ipso Numismate. Ita Marchinus, qui me citato solùm excipit casum, quò fuerit electus locus, seu Altare privilegium causa cultus diuini eiusdem loci.

2. Non desinam tamen adnotare contrarium fuisse determinatum Bononiæ in casibus conscientia ibi discussis.